

UNIwersytet MIKOŁAJA
KOPERNIKA

PODSTAWY KORZYSTANIA Z INTERNETU

Materiały uzupełniające
(Poczta elektroniczna, listy dyskusyjne, irc)

PIOTR BAŁA

TORUŃ 1999

Wydawca:
Uniwersytet M. Kopernika
87-100 Toruń, ul. Gagarina 11, tel. 62-227-31

Publikacja zaopiniowana przez Radę Informatyczną UMK

Skład komputerowy: Dr Piotr Bała

Druk: UMK
Nakład: 1000 egz.

Spis rzeczy

1	Konto na serwerze	5
2	Dostęp do internetu	5
2.1	Połączenie z serwerem - telnet	6
2.2	Połączenie z serwerem - autoryzacja dostępu	6
3	Poczta elektroniczna	8
3.1	Praca z programem pine	8
3.1.1	Uruchomienie programu pine	8
3.1.2	Czytanie otrzymanych wiadomości	9
3.1.3	Wysyłanie wiadomości	10
3.1.4	Usuwanie przeczytanych listów	12
3.1.5	Zakończenie pracy z programem pine	12
3.2	Zakończenie połączenia z serwerem	12
4	Załączniki do poczty elektronicznej	13
4.1	Odczytywanie załączników	13
4.2	Wysyłanie załączników	14
4.3	Przenoszenie plików na serwer	14
5	Rozmowa z innym użytkownikiem - program talk	15
6	Kawiarnia internetowa - program irc	16
7	Listy dyskusyjne - tin	18
7.1	Uruchomienie programu tin	18
7.2	Wysyłanie wiadomości na listę dyskusyjną	20

Niniejsza publikacja ma stanowić praktyczny poradnik korzystania z poczty elektronicznej, grup dyskusyjnych czy irc na serwerze UMK. Instrukcja kierowana jest do wszystkich użytkowników korzystających z poczty elektronicznej czy innych serwisów internetowych i przedstawia, krok po kroku, podstawy korzystania z podstawowych usług internetowych. Publikacja pomyślana jest jako uzupełnienie zajęć prowadzonych w Centrum Kształcenia Informatycznego UMK. Zamierzeniem autora jest przedstawienie zagadnień *podstawowych*, niezbędnych dla początkującego użytkownika, a jednocześnie pozwalających na wygodne korzystanie z internetu.

Bardziej zaawansowane informacje można znaleźć w odrębnych publikacjach poświęconych poszczególnym tematom, czy w dokumentacji dostępnej *on line*.

1 Konto na serwerze

Zgodnie z *Regulaminem Sieci Komputerowej UMK*, konto na serwerze, pozwalające na korzystanie z poczty elektronicznej i innych możliwości sieci INTERNET, może otrzymać każdy pracownik oraz student drugiego roku i lat wyższych.

W przypadku studentów należy **otrzymać od dziekana potwierdzenie na wniosku**.

Konto użytkownika może być wykorzystane wyłącznie do działalności edukacyjnej, naukowej oraz administracyjnej. W szczególności niedopuszczalne jest wykorzystanie konta do celów komercyjnych, reklamowych i politycznych oraz do rozpowszechniania treści i obrazów wulgarnych, obscenicznych, obrażających osoby trzecie, naruszających czyjekolwiek dobra osobiste lub niezgodnych z prawem. Konto nie może być udostępniane innym osobom.

W przypadku stwierdzenia nadużyć, dostęp do konta może zostać zablokowany bez uprzedzenia.

W sprawie zakładania kont należy kontaktować się z *Pracownią Obsługi Kont Użytkowników UCTS* mieszczącą się przy ul. Chopina 12/18 (pokój 124, telefon 611-33-51).

Po uzyskaniu konta otrzymujemy *identyfikator*, którym posługujemy się aby otrzymać dostęp do serwera, oraz hasło początkowe.

2 Dostęp do internetu

Jedną z możliwości dostępu do serwera jest korzystanie z terminali dostępnych na parterze *Wydziału Matematyki Informatyki UMK* (ul. Chopina 12).

Po włączeniu terminala widzimy tekst pytania o identyfikator użytkownika, a następnie o hasło. (Tym samym nie ma potrzeby korzystania z programu *telnet* do połączenia się z serwerem.) Końcówka terminalowa nie pozwala nam na korzystanie z dyskietek i tym samym nie umożliwia przenoszenia plików na serwer.

Inną możliwością dostępu do internetu jest korzystanie z komputerów znajdujących się w *Informatorium* Biblioteki Głównej UMK. Obok posiadania konta, należy legitymować się ważną kartą biblioteczną. W *Informatorium* istnieje możliwość korzystania z dyskietek i tym samym istnieje możliwość przenoszenia plików na serwer.

Dostęp do internetu można także uzyskać, niestety odpłatnie, z kawiarni internetowych działających w Toruniu. Niestety dostęp do serwera akademickiego nie jest z tych miejsc szybki i praca interakcyjna jest znacznie utrudniona. Dla porządku należy wspomnieć o możliwości korzystania z dostępu do internetu poprzez modem, jednak temu zagadnieniu zostanie poświęcona odrębna publikacja.

2.1 Połączenie z serwerem - telnet

Do połączenia się z serwerem korzystamy z programu **telnet**, który pozwoli nam otworzyć na ekranie komputera przy którym siedzimy, okienko z serwera pocztowego, który może znajdować się w zupełnie innym miejscu. Klawiatura będzie służyła do przekazywania poleceń do serwera a na ekranie będziemy widzieli co się dzieje na serwerze. Polecenia które podajemy będą wykonywały się na serwerze a nie na komputerze z którego aktualnie korzystamy.

W ten sposób z serwera pocztowego może jednocześnie korzystać, nie przeszkadzając sobie, nawet kilkadziesiąt osób. W przypadku komputera z zainstalowanym systemem Windows95, Windows98 lub WindowsNT uruchomienie programu przebiega następująco:

- Wybieramy z **Menu start**
- polecenie **Uruchom**
- w okienko które się pojawi wpisujemy `telnet alf.cc.uni.torun.pl` i naciskamy **Enter**.

Pokazuje się nam kolejne okno z napisem **Telnet - alf.cc.uni.torun.pl**, a w nim napis:

```
SunOS 5.7
```

```
login:
```

oznaczający, że udało się nam połączyć z serwerem poczty.

2.2 Połączenie z serwerem - autoryzacja dostępu

Po uzyskaniu dostępu do serwera poczty uzyskujemy dostęp do posiadanego przez nas konta:

- Wpisujemy swój identyfikator (na przykład 1a2) i wciskamy **ENTER**. Pokaże się wówczas pytanie o hasło:

```
alf SunOS 5.7
```

```
login: 1a2
```

```
Password:
```

- Podajemy hasło, które nie pokazuje się na ekranie. Wprowadzanie hasła kończymy przyciśnięciem klawisza **ENTER**.
Jeżeli hasło jest poprawne otrzymujemy dostęp do serwera, a jeżeli nie, mamy następną szansę na poprawne wpisanie identyfikatora i hasła.
- Po poprawnym wpisaniu hasła na ekranie pojawia się napis:

```
Connected to alf.cc.uni.torun.pl.
Escape character is '^]'.

SunOS 5.7

login: 1a2
Password:
Last login: Tue Oct 26 12:33:35 from class1.phys.uni.
Sun Microsystems Inc. SunOS 5.7 Generic October 1998
*****
                Szanowni Uzytkownicy!!!
Przypominam, ze 31 pazdziernika 1999r. konczy sie waznosc kont studenckich
i goscinnych. Waznosc konta mozna przedluzyc w p. 124 UCTS (ul. Chopina 12).
Warunkiem jest posiadanie przedluzonej legitymacji studenckiej.

                                Romuald Slupski.
*****
You have mail.
 Alf:73 ~%
```

Migający prostokąt zachęca nas do wprowadzania komend, na przykład pozwalających na obsługę poczty elektronicznej, zmianę hasła, przeglądanie wiadomości czy pogawędkę internetową. Komendy wpisywane w linii poleceń pisane są zazwyczaj małymi literami (małe i duże litery są rozróżniane).

Podstawowe komendy:

- ls - spis plików znajdujących się w danym katalogu
- rm zbior.txt - usunięcie pliku zbior.txt
- finger - lista osób aktualnie korzystających z serwera
- pine - poczta elektroniczna
- irc - kawiarnia internetowa
- lynx - tekstowa przeglądarka stron WWW
- logout - zakończenie pracy na serwerze
- passwd - zmiana hasła

3 Poczta elektroniczna

3.1 Praca z programem pine

3.1.1 Uruchomienie programu pine

Po wpisaniu komendy pine i wciśnięciu klawisza **ENTER** uruchamiamy na serwerze program do obsługi poczty.

```
Alf:76 ~%
Alf:76 ~% pine
```

Po wywołaniu programu wyświetla się menu. Opcje z menu możemy wybierać przesuując się kursorem (strzałki na klawiaturze) lub wybierając na klawiaturze odpowiednią literę:

```
PINE 4.21      MAIN MENU                               Folder: INBOX  5 Messages

      ?      HELP          -  Get help using Pine

      C      COMPOSE MESSAGE -  Compose and send a message

      I      MESSAGE INDEX -  View messages in current folder

      L      FOLDER LIST   -  Select a folder to view

      A      ADDRESS BOOK  -  Update address book

      S      SETUP        -  Configure or update Pine

      Q      QUIT         -  Exit the Pine program

Copyright 1989-1997.  PINE is a trademark of the University of Washington.

? Help          P PrevCmd          R RelNotes
O OTHER CMDS L [ListFldrs] N NextCmd      K KBLock
```

Poczta przechowywana jest w folderach, które mogą być dowolnie tworzone, w zależności od potrzeb użytkownika.

Dla początkującego użytkownika istotne są dwie opcje zawarte w menu:

- **C COMPOSE MESSAGE** - Compose and send a message
Opcja pozwalająca na napisanie i wysłanie listu
- **I MESSAGE INDEX** - View messages in current folder
Przeglądanie otrzymanych listów.

Informacje znajdujące się w dwóch dolnych liniach ekranu zawierają dodatkowe komendy wywoływane przez wciśnięcie podświetlonego klawisza. Zawartość tego menu zmienia się w zależności od wykonywanych czynności i jest inna gdy przeglądamy zawartość folderu, a inna gdy piszemy lub gdy czytamy list.

Jedną z ważniejszych opcji jest litera **M**, pozwalająca na przejście do głównego menu, od którego zaczynamy pracę z programem pine.

3.1.2 Czytanie otrzymanych wiadomości

Listy przychodzące umieszczane są w specjalnym folderze o nazwie **INBOX**. Aby wyświetlić zawartość tego folderu wybieramy z menu głównego programu pine opcję **MESSAGE INDEX** za pomocą kursorów (strzałek) lub wciskając literę **I**.

Na ekranie uzyskujemy spis otrzymanych listów (jeżeli takie są):

```

PINE 4.21  MESSAGE INDEX                               Folder: INBOX  Message 3 of 5

  1 May  7 Piotr Bala                (564)
  2 May  7 Piotr Bala                (560)
  3 Oct 10 Piotr Bala                (1,015) test poczty
  4 Oct 10 Piotr Bala                (1,333) Zaproszenie
  5 Oct 11 Piotr Bala                (39,505) Opracowanie

? Help      M Main Menu  P PrevMsg    - PrevPage  D Delete    R Reply
O OTHER CMDS V [ViewMsg] N NextMsg   Spc NextPage U Undelete  F Forward

```

Za pomocą *kursorów* (popularnie mówiąc strzałek) możemy podświetlić interesujący nas list. Następnie wciskamy klawisz **ENTER** i treść listu pokazuje się na ekranie:

```

PINE 3.96  MESSAGE TEXT                               Folder: INBOX  Message 1 of 5 ALL

Date: Thu, 7 May 1998 10:32:16 +0200 (CEST)
From: Piotr Bala
To: Piotr Bala

To jest pierwsza wiadomosc.
Następne beda wkrotce

                                           Piotr Bala

                                [ALL of message]
? Help      M Main Menu  P PrevMsg    - PrevPage  D Delete    R Reply
O OTHER CMDS V ViewAttch N NextMsg   Spc NextPage U Undelete  F Forward

```

Naciśnięcie klawisza **I** pozwoli nam na powrót do listy otrzymanych wiadomości.

Naciśnięcie klawisza **M** umożliwi nam na powrót do menu głównego.

Jeżeli list jest długi i nie mieści się na ekranie, widzimy tylko jego początek, a do dalszej części przechodzimy naciskając *klawisz spacji* (łatwo go znaleźć bo to najdłuższy klawisz na klawiaturze).

W każdej chwili możemy skończyć czytanie listu naciskając klawisz **I**.

3.1.3 Wysyłanie wiadomości

Aby wysłać wiadomość przechodzimy do Menu głównego programu pine, w którym widzimy na ekranie spis otrzymanych listów (z prawie każdego poziomu klawisz **M**).

Naciskamy klawisz **C** lub wybieramy kursorami pozycję **COMPOSE MESSAGE** - Compose and send a message.

Po wybraniu tej pozycji z menu uzyskujemy możliwość wysyłania listów:

```

PINE 3.96      COMPOSE MESSAGE                               Folder: INBOX  5 Messages

To      :
Cc      :
Attchmnt:
Subject :
----- Message Text -----

^G Get Help  ^X Send      ^R Rich Hdr  ^Y PrvPg/Top ^K Cut Line  ^O Postpone
^C Cancel    ^D Del Char  ^J Attach    ^V NxtPg/End ^U UnDel Line^T To AddrBk

```

Podświetlone zostaje pole **To :**

W tym miejscu podajemy adres elektroniczny osoby do której wysyłamy pocztę, na przykład **1a6@cc.uni.torun.pl**. Jeżeli adresat ma skrzynkę pocztową na tym samym serwerze co my, wystarczy podać tylko jego identyfikator, w tym przypadku **1a6**. Wpisywanie adresu kończymy wciskając klawisz **ENTER**.

Po wciśnięciu klawisza **ENTER** przechodzimy do kolejnej linii: **Cc :**

W pozycji tej możemy wpisać adres osoby która otrzyma kopię listu (ang. *Carbon copy*). Wypełnienie tego pola nie jest konieczne - do następnej linii przechodzimy wciskając **ENTER**.

Trzecia linia zawiera pozycję **Attchment:**, która pozwala na dołączenie do listu załącznika w postaci dowolnego pliku, na przykład tekstu napisanego w Wordzie, arkusza Excell czy grafiki. Na początek zostawiamy pole puste i przechodzimy do kolejnej linii przez wciśnięcie klawisza **ENTER**.

W kolejnej linii podajemy temat listu **Subject :** zakończony wciśnięciem klawisza **ENTER**.

W rezultacie przechodzimy do wprowadzanie treści listu:

```

PINE 3.96      COMPOSE MESSAGE                               Folder: INBOX  5 Messages

To      : bala@cc.uni.torun.pl
Cc      :
Attchmnt:
Subject : Wazne !
----- Message Text -----

^G Get Help  ^X Send      ^R Read File ^Y Prev Pg   ^K Cut Text  ^O Postpone
^C Cancel    ^J Justify   ^W Where is  ^V Next Pg   ^U UnCut Text^T To Spell

```

Tekst wprowadzamy pisząc go na klawiaturze. Kursory pozwalają nam na poruszanie się po tekście (w górę, w dół, w prawo i w lewo). Klawisz **ENTER** pozwala na przejście do nowej linii. Piszemy na razie nie korzystając z polskich liter, gdyż są z nimi zawsze problemy i to kto wie czy nie większe niż z ortografią.

Gdy wprowadzanie tekstu jest zakończone, możemy przystąpić do jego wysłania.

```

PINE 3.96      COMPOSE MESSAGE                               Folder: INBOX  5 Messages

To      : bala@cc.uni.torun.pl
Cc      :
Attchmnt:
Subject : Wazne !
----- Message Text -----
To jest pierwszy wazny list.
Mam nadzieje ze uda sie go wyslac, ale to nigdy nie wiadomo.

^G Get Help  ^X Send      ^R Read File ^Y Prev Pg   ^K Cut Text  ^O Postpone
^C Cancel    ^J Justify   ^W Where is  ^V Next Pg   ^U UnCut Text^T To Spell

```

W tym celu wybieramy opcję Send z menu u dołu strony. Sztuki tej dokonujemy wciskając jednocześnie klawisze **Ctrl** i **X**.

Menu znika i pokazuje się napis:

```

Send message?

          Y [Yes]
^C Cancel  N No

```

Naciskając odpowiedni klawisz możemy obecnie wysłać list (klawisz **Y**) lub powrócić do jego edycji (klawisz **N**).

Po wysłaniu listu wracamy automatycznie do menu głównego.

3.1.4 Usuwanie przeczytanych listów

Listy przeczytane możemy usunąć. W tym celu podświetlamy za pomocą kursorów list do usunięcia i naciskamy klawisz **D**. Przed listem pokaże się litera D oznaczająca że list jest przeznaczony do usunięcia. List zostanie usunięty przy zakończeniu pracy z programem pine.

3.1.5 Zakończenie pracy z programem pine

Przeglądanie poczty kończymy przechodząc najpierw do menu głównego i następnie naciskając klawisz **Q**. Na dole ekranu pojawia się napis:

```
Really quit pine?  
Y [Yes]  
N No
```

Wciskając klawisz **Y** decydujemy się na wyjście z programu pine. Jeżeli zaznaczyliśmy uprzednio listy do usunięcia, pojawi się napis:

```
Expunge the 1 deleted message from "INBOX"?  
Y [Yes]  
N No
```

Wciskając klawisz **Y** lub **ENTER** usuniemy zaznaczone listy z serwera. Możemy z operacji tej zrezygnować wciskając klawisz **N**.

W tym miejscu kończy się praca z programem pine i powracamy do linii komend pozwalającej nam na wykonywanie kolejnych operacji, na przykład ponownego uruchomienia programu do obsługi poczty, czy też zakończenia pracy z serwerem.

3.2 Zakończenie połączenia z serwerem

Połączenie z serwerem należy zakończyć przez podanie w linii komend polecenia **logout** zakończonego oczywiście wciśnięciem klawisza **ENTER**.

```
Alf:78 ~%  
Alf:78 ~% logout
```

W Windows połączenie możemy zawsze przerwać zamykając okno programu przez naprowadzenie myszą wskaźnika na klawisz z krzyżykiem w prawym górnym rogu okna i naciśnięcie lewego klawisza myszki. Mogą jednak pojawić się problemy z programami, które nie zostały poprawnie zakończone, co może utrudnić pracę przy kolejnym połączeniu.

4 Załączniki do poczty elektronicznej

Poczta elektroniczna pozwala głównie na przekazywanie wiadomości tekstowych, czasami jednak pojawia się konieczność wysłania innego rodzaju pliku, na przykład dokumentu *Worda*, arkusza *Excel* czy pliku graficznego. W tym celu korzystamy z załączników. Do listu dołączamy wybrany plik, który jest następnie przesyłany wraz z listem do adresata.

Przed wysłaniem załącznika upewnijmy się czy adresat będzie w stanie go odczytać ponieważ niektóre starsze programy pocztowe mogą mieć z tym problemy.

Pamiętajmy też o tym by pliki załącznika nie były zbyt duże, gdyż mogą one być większe od pojemności skrzynki pocztowej adresata co może uniemożliwić mu korzystanie z poczty, a w przypadku połączeń modemowych znacznie podnosi czas odczytywania poczty, co po prostu kosztuje.

4.1 Odczytywanie załączników

Jeżeli otrzymamy list zawierający załączniki będzie on zawierał, obok treści listu informację o przysłanych załącznikach:

```

PINE 3.96 MESSAGE TEXT Folder: INBOX Message 7 of 7 ALL NEW

Date: Sun, 31 Oct 1999 00:12:33 +0200 (CEST)
From: Wacław Bala <wbala@phys.uni.torun.pl>
To: Piotr Bala <bala@cc.uni.torun.pl>
Parts/attachments:
  1 Shown    2 lines  Text
  2          34 KB   Application, ""
-----

Artykul o internecie

[Part 2, "" Application/OCTET-STREAM (Name: "internet1w.doc") 45KB]
[Cannot display this part. Press "V" then "S" to save in a file]

[Already at start of message]
? Help      M Main Menu  P PrevMsg    - PrevPage   D Delete     R Reply
O OTHER CMDS V ViewAttch  N NextMsg   Spc NextPage U Undelete   F Forward

```

Załącznik nie jest wyświetlany na ekranie i może być oglądany przy użyciu odpowiedniego programu, w tym wypadku **Microsoft Word**. Program **pine** umożliwia nam jedynie zapisanie załącznika na dysk. W tym celu naciskamy najpierw klawisz **v**, a następnie, po podświetleniu właściwego załącznika **s**.

```

PINE 3.96      ATTACHMENT INDEX                      Folder: INBOX  Message 7 of 7

 1      2 lines  Text/PLAIN
 2     34 KB    Application/OCTET-STREAM (Name: "internet1w.doc"), ""

Copy attachment to file in home directory: internet1w.doc
^G Help      ^T To Files
^C Cancel    Ret Accept

```

Program podpowiada nam nazwę pliku i po jej akceptacji przez wciśnięcie **ENTER** zapisuje go na dysk na serwerze.

Wciśnięcie klawisza **e** pozwala nam na przejście do czytania listu.

Po wyjściu z programu **pine** możemy sprawdzić czy plik jest na dysku wykonując komendę **ls**

```

Alf:76 ~%
Alf:76 ~% ls
internet1w.doc      mail

```

4.2 Wysłanie załączników

Przed wysłaniem pliku musi się on znajdować na serwerze poczty. Do przeniesienia plików z dyskietki czy komputera przy którym pracujemy (*lokalnego*) posługujemy się programem **ftp** (patrz niżej).

Jeżeli już plik znajduje się na serwerze poczty, możemy podać jego nazwę w polu **Attchment:**. Gdy nie pamiętamy nazwy pliku możemy dokonać wyboru pliku z listy plików dostępnych w katalogu przez jednoczesne wciśnięcie klawiszy **Ctrl** i **T**.

Wprowadzony załącznik możemy usunąć wciskając jednocześnie klawisze **Ctrl** i **K**.

Po wypełnieniu pola **Attchment:** kontynuujemy wysyłanie listów jak opisano powyżej.

4.3 Przenoszenie plików na serwer

Do przenoszenia plików z komputera na którym aktualnie pracujemy na serwer posługujemy się programem **ftp**. Uruchomienie programu **ftp** w środowisku Windows odbywa się następująco:

- Wybieramy z **Menu start**
- polecenie **Uruchom**
- w okienko które się pojawi wpisujemy **ftp alf.cc.uni.torun.pl** i naciskamy **Enter**.

Pokazuje się okno z napisem a w nim napis:

```

Connected to alf.cc.uni.torun.pl.
220 Alf FTP server (SunOS 5.7) ready.
Name (alf.cc.uni.torun.pl):

```

Podajemy swój identyfikator i wciskamy klawisz **ENTER**.

Następnie pojawia się pytanie o hasło. Wpisywane hasło nie pojawia się na ekranie, a jego wprowadzanie kończymy klawiszem `ENTER`.

Po poprawnym wpisaniu hasła przechodzimy do katalogu w którym znajdują się pliki do przeniesienia na serwer i do którego będziemy przynosili pliki z serwera. Dokonujemy tego wpisując polecenie:

```
lcd A:\ - jeżeli korzystamy z dyskietki
```

```
lcd C:\Temp - jeżeli korzystamy z katalogu Temp na dysku twardym.
```

Przed przesyłaniem plików utworzonych przez różne aplikacje takie jak **Word**, **Access**, **Excel** czy różne programy graficzne musimy dostosować sposób przesyłania do typu pliku. Dokonujemy tego wpisując komendę `bin`

- Przesyłanie plików z **komputera lokalnego na serwer** odbywa się za pomocą komendy `put`: `put zbior.txt`
- Przesyłanie plików z **serwera na komputer lokalny lub dyskietkę** odbywa się za pomocą komendy `get`: `get zbior.txt`

Pracę z programem `ftp` kończymy wpisując polecenie `quit`.

5 Rozmowa z innym użytkownikiem - program talk

Jednym z narzędzi umożliwiających interakcyjną wymianę informacji z innymi użytkownikami serwera jest program `talk`. Dzięki niemu możemy prowadzić *rozmowę* z inną osobą korzystającą w danej chwili z serwera (*zalogowaną na serwerze*). Listę osób aktualnie korzystających z serwera otrzymujemy za pomocą komendy `finger`.

Uruchomienie programu odbywa się przez wpisanie komendy `talk identyfikator`, na przykład

```
talk 1a10:
```

```
Alf:76 ~%  
Alf:76 ~% talk 1a10
```

Wówczas ekran zostaje podzielony na dwie części: w dolnej będzie pokazywał tekst wpisywany przez nas, a w górnej przez naszego rozmówcę.

```
[Waiting for your party to respond]
```

```
-----j
```

Na ekranie naszego rozmówcy pokazuje się napis informujący o zamiarze przeprowadzenia rozmowy:

```
Message from Talk_Daemon@alf.cc.uni.torun.pl at 22:36 ...
talk: connection requested by 1a2@alf.
talk: respond with: talk 1a2@alf
```

Wpisanie przez naszego rozmówcę komendy: `talk 1a2` rozpocznie rozmowę. Zostaniemy o tym poinformowani przez pojawienie się u góry ekranu napisu [Connection established]. Od tego momentu możemy prowadzić rozmowę pisząc tekst adresowany do naszego rozmówcy. Tekst ten pokazywać się będzie w górnej części ekranu, a w dolnej zobaczymy tekst pisany przez naszego rozmówcę.

```
[Connection established]
Dzien dobry, Co slychac ?
Ja tez, ale nie idzie mi to najle

m-----j
Wszystko w porzadku, wlasnie ucze sie korzystac z internetu.
```

Rozmowę kończymy wciskając jednocześnie klawisze `Ctrl` i `C`.

Programu `talk` należy używać z rozwagą, gdyż komunikat wzywający do nawiązywania połączenia może przeszkadzać adresatowi w jego pracy (na przykład pokazuje się w trakcie czytania poczty czy edycji listu).

6 Kawiarnia internetowa - program `irc`

Obok wymiany informacji za pomocą poczty elektronicznej, internet stwarza możliwości bezpośredniego kontaktu pomiędzy osobami znajdującymi się w różnych miejscach. Pogawędki przez internet, nazywane też kawiarnią internetową, umożliwia program `irc`.

Dyskusja odbywa się na *kanalach*. Każdy uczestnik może przyłączyć się do *kanału* i brać udział w dyskusji. Temat dyskusji jest z reguły określany w nazwie kanału lub jego opisie.

Każda osoba uczestnicząca w pogawędce rozpoznawana jest przez tzw. *nick* - identyfikator jaki otrzymuje lub podaje podczas uruchamiania programu.

Komendy programu `irc` rozpoczynają się od `/` a tekst zaczynający się od innego znaku traktowany jest jako nasza wypowiedź w dyskusji i pokazuje się na ekranach wszystkich uczestników połączonych z danym kanałem.

Uruchomienie programu odbywa się przez wpisanie komendy `irc` lub `irc moj_nick`.

```

*** - >-----<
*** - | Polecany program: http://poznan.irc.pl/ircii-4.4J.tar.gz |
*** - >-----<
*** - | *IRC Operator zajmuje sie WYLACZNIE sprawami serwerow i w |
*** - | ZADNYM wypadku nie bedzie ingerowac w konflikty kanalowe. |
*** - |   W przypadku wystapienia problemow z kanałem nalezy |
*** - |   zwracac sie do odpowiedniego @CHAN Operatora. |
*** - >-----<
*** - | Warunki korzystania z serwera poznan.irc.pl: |
*** - | 1. uzytkownik zgadza sie z decyzjami odpowiednich |
*** - |   IRC Operatorow (dotyczacymi dzialania sieci irc). |
*** - | 2. IRC Operator nie musi tlumaczyc sie ze swoich decyzji. |
*** - | 3. jesli nie zgadzasz sie z tymi warunkami, rozlacz sie. |
*** - \-----/
*** Mode change "+i" for user pbala by pbala
[1] 21:01 pbala (+i) * type /help for help

```

Ostatnia dolna linia ekranu służy do wprowadzania komend (zaczynających się od /) lub tekstu. Przedostatnia linia podaje nam informacje dotyczące naszych działań.

Wyświetlenie kanałów: `/LIST`

Wyświetlenie kanałów zaczynających się na literę p: `/LIST #p*`

Połączenie się z kanałem cki: `/JOIN #cki`

```

*** Mode change "+i" for user pbala by pbala
*** pbala (^bala@Puma.cc.uni.torun.pl) has joined channel #cki
*** mbala (^bala@wojciech.gsd.gda.pl) has joined channel #cki
[1] 21:07 @pbala (+i) on #cki * type /help for help

```

Fragment dyskusji jest widoczny poniżej:

```

*** pbala (^bala@Puma.cc.uni.torun.pl) has joined channel #cki
*** mbala (^bala@wojciech.gsd.gda.pl) has joined channel #cki
<mbala> czesc
> Czesc
> Co slychac w Gdansk ?
<mbala> Nic nowego, pada caly dzien
[1] 21:08 @pbala (+i) on #cki * type /help for help
Snieg czy deszcz ?

```

Nasze wypowiedzi są zaznaczone znakiem >, natomiast wypowiedzi innych uczestników poprzedzone są ich identyfikatorem.

Blizsze informacje o uczestniku o określonym identyfikatorze: `/WHOIS mbala`. Na przykład:

```

*** mbala is ^bala@wojciech.gsd.gda.pl (Piotr Bala)
*** on channels: #cki
*** on irc via server poznan.irc.pl (UAM Poznan, Poland)
*** mbala has been idle 2 minutes
[1] 21:11 @pbala (+i) on #cki * type /help for help

```

Wysłanie wiadomości tylko do jednego uczestnika: `MSG nick_adresata Zadzwon do mnie`

Opuśczenie kanału: `/LEAVE`

Zakończenie pracy: `/QUIT`

7 Listy dyskusyjne - tin

Program `tin` służy do przeglądania list dyskusyjnych (*Usenet News*), a także do umieszczania na nich własnych artykułów (*postingów*). Listy dyskusyjne dotyczą różnorodnych tematów na które, z reguły wskazuje nazwa listy. Na przykład lista `pl.internet.komunikaty` dotyczy komunikatów o funkcjonowaniu internetu w Polsce, a `pl.rec.radio` dotyczy zagadnień związanych z radiem. Listy dyskusyjne mogą być miejscem ciekawych dyskusji na bieżące tematy, w wielu przypadkach pozwalają na uzyskanie szybkiej odpowiedzi na nurtujące nas pytania, ale niestety, w większości informacje dostępne na listach dyskusyjnych są, ogólnie mówiąc, mało przydatne i przypominają beładną paplaninę.

Zaletą list dyskusyjnych jest prostota przeglądania wiadomości bez potrzeby zapisywania się na listę. W każdej chwili możemy też zrezygnować ze śledzenia dyskusji, czy też wziąć w niej udział.

7.1 Uruchomienie programu tin

Po wpisaniu komendy `tin` i wciśnięciu klawisza `ENTER` uruchamiamy na serwerze program do czytania i przeglądania list dyskusyjnych.

```

Alf:74 ~%
Alf:74 ~% tin

```

Przy pierwszym uruchomieniu programu widzimy pusty ekran:

```

Group Selection (news.man.torun.pl 12)          h=help

```

```

<n>=set current to n, TAB=next unread, /=search pattern, c)atchup,
g)oto, j=line down, k=line up, h)elp, m)ove, q)uit, r=toggle all/unread,
s)unsubscribe, S)ub pattern, u)nsunsubscribe, U)nsub pattern, y)ank in/out

```

```

*** No groups ***

```

Za pomocą klawisza `y` możemy zobaczyć spis wszystkich dostępnych list dyskusyjnych. Litera `u` przed nazwą listy oznacza, że listy tej nie prenumerujemy (czytamy regularnie). Stan ten

możemy zmienić i zapnumerować listę wciskając literę **s**. Z subskrypcji listy rezygnujemy przez wciśnięcie klawisza **u**.

Za pomocą *kursorów* możemy przesuwać się po liście grup dyskusyjnych.

```

Group Selection (news.man.torun.pl 12)                h=help

M  1          pl.announce.newgroups
M  2      8    pl.answers
    3    503   pl.comp.networking
M  4    194   pl.comp.security
M  5          pl.gazety.donosy
M  6          pl.gazety.dyrdymalki
M  7          pl.gazety.gazeta
M  8     50   pl.internet.komunikaty
M  9     2    pl.internet.nowosci
    10     1   pl.listserv.polwro
M  11    165  pl.praca.oferowana
    12    295  pl.praca.szukana

<n>=set current to n, TAB=next unread, /=search pattern, c)atchup,
g)oto, j=line down, k=line up, h)elp, m)ove, q)uit, r=toggle all/unread,
s)ubscribe, S)ub pattern, u)nsubscribe, U)nsub pattern, y)ank in/out

```

Pierwsza liczba oznacza numer kolejny wyświetlanej grupy, kolejny numer to liczba artykułów jeszcze nie przeczytanych. Następne kolumny zawierają nazwę grupy i jej opis.

Litera **M** oznacza, że grupa jest moderowana.

Klawisz **ENTER** pozwala na przeglądanie artykułów (*postingów*). Po jego wciśnięciu na ekranie pojawia się lista artykułów:

```

pl.praca.oferowana (163T(B) 165A OK OH RM)          h=help

  1  +      45 KONSULTANT REKRUTACJI - IT/Telekom, Wa  Andrzej Stobierski
  2  +      37 Handlowiec - Kraków                    Mirosław Głaz
  3  +      14 Szczecin - Informatyk                 Mariusz Wawrzyniak
  4  +      18 Szukamy osob znajacych MySQL-a i mSQL- Andrzej Kierzkowski
  5  +      15 Webmaster, przedstawiciel handlowy - R KADRY
  6  +      13 Polska/Przedstawiciele-Koncesjonerzy POLINFO
  7  +      36 Gdansk / WWW & DB                     Jaroslaw Lewandowski
  8  +      27 Wroclaw - pracownik do sprzedazyurzadz Krzysztof Dobrowolsk
  9  +      13 Grafik do WWW - Wroclaw                a
 10  +      21 Cała Polska, doświadczony nauczyciel j  AW

<n>=set current to n, TAB=next unread, /=search pattern, ^K)ill/select,
a)uthor search, c)atchup, j=line down, k=line up, K=mark read, l)ist thread,
|=pipe, m)ail, o=print, q)uit, r=toggle all/unread, s)ave, t)ag, w=post

```

Za pomocą klawisza **spacji** przechodzimy do następnego artykułu.

Klawisz **q** pozwala na zakończenie przeglądania artykułów i powrót do spisu artykułów a następnie do spisu list dyskusyjnych.

Przy kolejnym wywołaniu programu **tin**, na ekranie widzimy listy prenumerowane i wyświetlane są jedynie artykuły jeszcze nie przeczytane. Pozostałe, poprzednio przez nas przeczytane, nie są wyświetlane. Można je przywołać wciskając klawisz **r**. Ponowne wciśnięcie klawisza **r** przywraca nas do stanu poprzedniego.

Pracę z programem **tin** kończymy wybierając klawisz **q** w menu głównym (podczas wyświetlania listy grup dyskusyjnych).

7.2 Wysyłanie wiadomości na listę dyskusyjną

Czynny udział w dyskusji zbliżony jest do poczty elektronicznej, przy czym adresatem jest lista dyskusyjna. Wysyłanie wiadomości umożliwia wciśnięcie klawisza **w** (*post*) w programie **tin**.

Po odpowiedzi na pytanie o temat listu przechodzimy do zredagowania wypowiedzi:

```
From: Piotr Bala <bala@Puma.cc.uni.torun.pl>
Subject: test
Newsgroups: pl.test
Organization:
Summary:
Keywords:

To jest moj pierwszy posting....
(no moze ktorys tam z kolei).

P. Bala
```

Po skończonej edycji otrzymujemy ostrzeżenie zawierające zalecenia jakie powinien spełniać wysyłany list.

```
Check Prepared Article

Your article will be posted to the following newsgroup:
pl.test

If your article contains quoted text please take some time to pare it down
to just the key points to which you are responding, or people will think
you are a dweeb! Many people have the habit of skipping any article whose
first page is largely quoted material. Format your article to fit in 80
columns, since that's the conventional size. If your lines are too long
they'll wrap around ugly and people won't read what you write. If you
aren't careful and considerate in formatting your posting, people are
likely to ignore it completely. It's a crowded net out there.

q)uit, e)dit, i)spell, g) pgp, p)ost, p(o)stpone: p
```

Wciśnięcie klawisza **q** spowoduje wyjście z programu, **e** powrót do edycji tekstu, a **p** wysłanie listu na listę i powrót do poprzedniego menu. W ciągu kilku minut list zostanie rozestany na serwery list dyskusyjnych na całym świecie.